

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/35/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812207721
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 03. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milan Šebeň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8812207721.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpeného spoločnosťou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 36 613 843 proti žalovaným: 1/ E. E., nar. XX.X.XXXX, bytom R. F. Q. XXX XX, J. X. E. XX/XX, štátny občan SR, 2/ P. E., nar. XX.X.XXXX, bytom R. F. Q. XXX XX, J. X. E. XX/XX, štátna občianka SR, o zaplatenie 963,18 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 9C/102/2012-48 zo dňa 20.11.2012, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zamietol žalobu na uloženie povinnosti žalovaným zaplatiť žalobcovi sumu 963,18 eur spolu s ročným úrokom z omeškania vo výške 8 % zo sumy 783,79 eur od 9.12.2006 do zaplatenia.

Po vykonanom dokazovaní vzal za preukázané, že Všeobecná úverová banka. a.s., a žalovaný v 1. rade ako majiteľ účtu, uzavreli dňa 28.7.2005 Zmluvu o bežnom účte a poskytovaní produktov a služieb Flexi účtu č. XXXXXXXXXXXX. Žalobca ako veriteľ a žalovaný v 1. rade ako dlžník a žalovaná v 2. rade ako osoba prístupujúca k záväzku, uzavreli dňa 13.9.2009 dohodu o splátkovom kalendári a uznaní dlhu podľa § 533 Občianskeho zákonníka. „Uznanie záväzku žalovaní ako osoby uvedené v bode 1.2 aj 1.3 uznali čo do právneho dôvodu a výšky záväzkov voči veriteľovi, ktorý vznikol na základe Zmluvy uzatvorenej s postupcom s tým, že dlžná suma pozostáva z istiny v sume 816,79 eur“. Žalovaní zároveň vyhlásili, že majú vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch. Na uvedené právne vzťahy je potrebné aplikovať aj zákon č. 634/1992 Z. z. účinný v čase uzavretia zmluvy a vychádzať pritom z ustanovenia § 23a ods. 1, 2. Nepochybne zmluva uzavretá medzi účastníkmi je spotrebiteľskou zmluvou a teda na tento právny vzťah je potrebné aplikovať ustanovenia, ktoré upravujú vzťahy spotrebiteľského charakteru. Takéto ustanovenia treba aplikovať aj na právne úkony, ktoré bezprostredne nadväzujú na spotrebiteľskú zmluvu a teda aj právny úkon uznania dlhu. Uznanie záväzku žalovanými bolo vykonané na predtlačí žalobcu, pričom listina bola označená ako dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku, ktoré označenie môže u bežného občana - spotrebiteľa s minimálnym právnym vedomím za určitých okolností, keď je zo strany veriteľa, resp. jeho právneho nástupcu, či už písomne alebo ústne, telefonicky, či iným spôsobom upozorňovaný, keď nie až zastrešovaný, možným súdnym konaním a následnou exekúciou, priviesť k rozhodnutiu uzavrieť takúto dohodu o splátkovom kalendári v snahe zabrániť jeho postihu a urovnať svoje záväzky voči druhej strane. V ďalšom si ani neuvedomuje, aké prehlásenie podpísal, prípadne kakým ďalším povinnostiam alebo sankciám sa zaviazal, keď samotná dohoda je vypísaná vo všetkých bodoch zástupcom druhej strany. Uznanie záväzku sa v predmetnej dohode nachádza v bode 2., no prehlásenie o vedomosti o premlčaní dlhu a jeho následkoch sa nachádza v bode 3., označenom ako forma splatenia záväzku a to až v poslednej vete. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalovaní záväzkov uznali dňa 10.3.2009. Pri závere o tom, že sa jedná o spotrebiteľský vzťah a aj na právne úkony nadväzujúce

na uzavretie zmluvy je potrebné aplikovať ustanovenia upravujúce spotrebiteľské vzťahy je zrejmé, že k uznaniu dlhu žalovanými došlo v čase, keď dlh ešte nebol premlčaný, keď premlčacia doba začala plynúť dňa 30.6.2006, teda dňom nasledujúcim po dni výpovedi predmetnej zmluvy podľa výpisu z účtovných kníh postupcu a pri všeobecnej trojročnej dobe podľa ustanovení Občianskeho zákonníka uplynula dňa 30.6.2009, pričom uznanie bolo vykonané ešte dňa 10.3.2009. Námietka premlčania teda nebola vznesená dôvodne. V ďalšom súd predmetnú spotrebiteľskú vec podrobil aj z pohľadu súdnej kontroly nekalých obchodných praktík. Inštitút nekalej obchodnej praktiky je zákonným termínom, ktorý nie je možné prehliadať ani v rovine súkromného práva. V prípade, že navrhovateľ uplatňuje právo po použití nekalej obchodnej praktiky, súd môže odmietnuť poskytnúť ochranu takto uplatňovanému právu. Ak sa právo uplatňuje po použití nekalej obchodnej praktiky, ide o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Súd dospel k záveru, že zámer žalobcu dosiahnuť vymožitelnosť pohľadávky podpísaním dohôd o uzavretí splátkového kalendára a uznání záväzku zo dňa 10.3.2009 žalovanými, hodnotí ako nekalú obchodnú praktiku, pretože boli naplnené zákonné znaky tohto zákonného inštitútu, a to nedostatok odbornej starostlivosti na strane žalobcu ako aj potenciálne riziko, že takéto konanie naruší správanie spotrebiteľa. Takýto záver súdu podporuje aj skutočnosť, že žalobca sám vyhľadal žalovaných v mieste ich trvalého bydliska. V dôsledku takéhoto konania mohli byť žalovaní konfrontovaní či už s rodinnými príslušníkmi alebo aj blízkymi spolubývajúcimi a aj pôsobenie tohto prostredia mohlo ovplyvniť žalovaných v ich správaní, výsledkom ktorého bolo podpísanie formulárovej predtlaču uznania dlhu a uzatvorenia splátkového kalendára s cieľom čo najskoršieho odchodu pracovníka žalobcu a nevyvolávania akýchkoľvek domnienok v súvislosti s jeho zotrvaním v domácom prostredí žalovaných, ktorý úkon pod vplyvom uvedených faktorov mohol byť žalovanými vykonaný bez náležitého oboznámenia sa s jednotlivými ustanoveniami dohody, a tak v konečnom dôsledku k ich zaviazaniu sa k ďalším povinnostiam a súčasne vyvolaniu právnych následkov vyplývajúcich z príslušných právnych predpisov, ako je napr. predĺženie premlčacej doby na uplatnenie práva žalobcu, o ktorých žalovaní nemali vedomosť. K takémuto úkonu žalobca pristúpil po troch rokoch od nadobudnutia predmetnej pohľadávky, keď pohľadávku žalobca nadobudol dňa 8.12.2006 a dohody so žalovanými boli podpísané až dňa 10.3.2009. Ak mal žalobca skutočne záujem na úhrade záväzku žalovanými, ktorý možno vyvodiť z jeho iniciatívy vyhľadať osobne žalovaných a tým akéhosi aktu ústretovosti z jeho strany, no za súčasného dojednania straty výhody splátok v prípade nesplácania podľa splátkového kalendára, za stavu, keď žalovaní splátkový kalendár nedodržiavali a tým sa stal splatným celý žalovanými uznaný dlh, podal žalobu po viac ako troch rokoch s uplatnením úroku z omeškania za celé obdobie od účinnosti postúpenia predmetnej pohľadávky. Celé toto konanie, vrátane zabezpečenia uznania záväzku, možno potom hodnotiť prinajmenšom ako špekulatívne konanie s cieľom zabezpečenia exekučného titulu a následného vedenia exekúcie voči žalovaným na pohľadávku, ktorá je síce tvorenou istinou, no príslušenstvom pohľadávky spočívajúcim v úrokoch z omeškania, ako aj v trovách konania, a najmä trov právneho zastúpenia za niekoľko rokov omeškania, ktorá suma môže v konečnom dôsledku niekoľkonásobne navýšiť dlžnú sumu, ktorú v konečnom dôsledku budú musieť žalovaní uhradiť. Súd ma za to, že žalobcom uplatnené právo v danej právnej veci je právom, ktoré si uplatňuje po použití nekalej obchodnej praktiky a keďže ide o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, súd neposkytol ochranu takto uplatnenému právu a žalobu zamietol.

Ďalším výrokom rozsudku súd nepriznal žalovaným v 1. a 2. rade náhradu trov konania.

Tento výrok odôvodnil odkazom na § 142 ods. 1 O. s. p. a nato, že úspešní žalovaní nežiadali o náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť alebo rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že dňa 10.3.2009 podpísali žalovaní v 1. a 2. rade Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznania záväzku vzniknutého zo Zmluvy o bežnom účte. Predmetná dohoda spĺňa všetky náležitosti, ktoré zákon vyžaduje pre platnosť uznania dlhu zo strany dlžníka, teda má písomnú formu, vyplýva z nej dôvod vzniku pohľadávky, výška pohľadávky a prísľub dlžníka tento dlh zaplatiť. Zároveň žalovaní potvrdili vedomosť o premlčaní dlhu a o následkoch s tým spojených. Obsahom Dohody je uznanie dlhu zo strany žalovaných, pričom právnym následkom uznania práva je prerušenie plynutia premlčacej doby a začatie plynutia novej 10 ročnej premlčacej doby priamo zo zákona. V danom prípade nedošlo k nespochybniteľnému uznaniu dlhu žalovanými, pričom na to, keď nastali právne účinky spojené s uznaním práva podľa § 110 ods. 1, 2 veta OZ. Zákon nevyžaduje, aby dlžník mal

v čase uznania vedomosť o premlčaní dlhu. Uznanie práva podľa § 110 ods. 1, veta 2 OZ nemožno stotožňovať s inštitútom uznania dlhu podľa § 558 OZ. Uznanie premlčané dlhu práva nie je z hľadiska účinkov spojených s § 110 ods. 1 OZ viazanej na vedomosť dlžníka, že uznal premlčané právo. Na rozdiel od uvedeného úprava obsiahnutá v § 558 OZ spája vedomosť toho, kto uznal premlčaní dlh, o jeho premlčaní, so vznikom vyvrátenej domnienky, že dlh v čase uznania trval. Žalobca zastáva názor, že v danom prípade záväzok, ktorí žalovaní uznali, v čase podpisu Dohody nebol premlčaný, o čom svedčí aj odôvodnenie napadnutého rozsudku, podľa ktorého premlčacia doba uplynula dňa 30.6.2009 a uznanie bolo vykonané ešte dňa 10.3.2009. Prístupom súdu dochádza k popretiu procesnej zásady rovnosti účastníkov a k neprimeranej ochrane spotrebiteľa vedúcej k úplnému zbaveniu zodpovednosti spotrebiteľa za plnení svojich povinností, ktoré mu zo záväzkového vzťahu vyplývajú. Žiadne zákonné ustanovenie nebráni súdnemu uplatneniu aj premlčaného práva. Nemožno ani pri najmenšom hovoriť o použití nekalých obchodných praktík (pričom nárok žalobcu v danom prípade v čase uznania premlčaný nebol). Žalovaní si boli vedomí svojho záväzku, avšak ten uhradený nebol. Konanie žalovaných nemožno považovať za morálne a čestné a preto nemožno súhlasiť s tým, aby takému konaniu bola zo strany súdu poskytnutá ochrana. Ak by aj žalovaní v čase uznania dlhu nevedeli o jeho premlčaní, právny účinok spojení s uznaním práva, ktorý predpokladá § 110 ods. 1, 2 veta OZ, t. j. začiatok plynutia novej 10 ročnej premlčacej doby, v takom prípade nastupuje. Rovnaký právny názor zastáva aj najvyšší súd Českej republiky v rozsudkoch: 3Cz6/68, 33Cd1155/2007, 33Odo934/2005, 33Odo1039/2004, 33Odo133/2005. Tým, že žalovaní podpísali Dohodu, prejavili svoju vôľu záväzok plniť, čo je zároveň v ich záujme, pretože po splatení nebudú figurovať v databázach neplatičov. Dohodu podpisovali vo svojom bydlisku, teda mali možnosť si ju v pokoji prečítať a v prípade ak mali záujem uzatvoriť Dohodu s takýmto obsahom, vyslovili v nej súhlas svojim podpisom, resp. odmietnuť ju a nepodpísať, ak by s jej obsahom nesúhlasili. Dohodou dochádza k zmene v obsahu záväzku zmluvných strán, ktorá spočíva v tom, že žalovaným je umožnené splácať záväzok v splátkach. Dochádza tak k zmene v spôsobe plnenia záväzku. Jedná sa o zmluvný

vzťah, ktorý vznikol medzi žalobcom ako veriteľom a žalovaným ako dlžníkom, pričom žalobca ako postupník nemá postavenie dodávateľa v zmysle spotrebiteľskej úpravy, preto sa na Dohodu nevzťahujú ustanovenia o neprijateľných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Uzavretím Dohody nedochádza k zhoršeniu postavenia žalovaných ako spotrebiteľov, ale naopak žalobca poskytol žalovaným možnosť plniť už existujúci splatný záväzok, s plnením ktorého sa žalovaní dostali do omeškania, v splátkach. Odôvodnenie rozhodnutia súdu je nepreskúmateľné a nejednoznačné, nie je z neho zrejmy konkrétny dôvod, pre ktorý súd žalobu zamietol.

Žalovaní sa k podanému odvolaniu nevyjadрили.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok bez zopakovania či dopĺňovania dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 3, 4, 5 O. s. p.). Právnym dôsledkom takéhoto oboznámenia sa s vecou je viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa. Súčasne to oprávňuje odvolací súd rozhodnúť vo veci samej bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 213 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p.). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O. s. p.). Po takomto preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcu je v konečnom dôsledku opodstatnené.

Viazanosť odvolacieho súdu skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa nevyklučuje, aby odvolací súd vec inak právne posúdil, ako to urobil súd prvého stupňa. Pod nesprávnym právnym posúdením je treba rozumieť pochybenie súdu spočívajúce v tom, že na zistený skutkový stav aplikoval nesprávnu právnu normu, alebo aplikoval sice správnu právnu normu, ale jej obsah interpretoval nesprávne, alebo právnu normu síce interpretoval správne, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval. V preskúmanej veci prvostupňový súd nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu.

Prvostupňový súd správne konštatoval, že právny predchodca žalobcu uzavrel dňa 28.7.2005 so žalovaným v 1. rade spotrebiteľskú úverovú zmluvu, ktorej platnosť sa posudzuje v prvom rade podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. a v súlade s § 23a zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa. Tieto právne predpisy ako lex specialis sa vzťahujú len na posudzovanie platnosti, prípadne neprijateľnosti ustanovení preskúmanej zmluvy, resp. nekalosti obchodných podmienok. Pokiaľ však

Zákon o spotrebiteľských úveroch, ani Zákon o ochrane spotrebiteľa (ako verejnoprávna norma) a ani samotná zmluva nemajú osobitnú úpravu, aplikujú sa ustanovenia Obchodného zákonníka. Zmluva o spotrebiteľskom úvere je totiž v konečnom dôsledku zmluvou úverovou, v dôsledku čoho sa Obchodným zákonníkom spravujú takto vzniklé vzťahy medzi účastníkmi bez ohľadu na povahu účastníkov. Tak premlčanie pohľadávky, ako aj uznanie záväzku je upravené v Obchodnom zákonníku osobitne, v dôsledku čoho by sa na právne posúdenie premlčania a uznania záväzku sa mali aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka. Zásada nemožnosti odchylenia sa od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa sa však týka zmluvných podmienok upravených v samotnej spotrebiteľskej zmluve (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Obchodný zákonník sa preto môže aplikovať len na právne posúdenie tých skutočností, ktoré neboli výslovne upravené v spotrebiteľskej zmluve.

Podľa § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka, ak uzná niekto písomne svoj určitý záväzok, má sa za to, že v uznanom rozsahu tento záväzok trval v dobe uznania. Tieto účinky nastávajú aj v prípade, keď pohľadávka veriteľa bola v dobe uznania už premlčaná.

V tomto ustanovení je upravená vyvrátená právna domnienka trvania uznaného záväzku v okamžiku jeho uznania. Platné uznanie záväzku vylučuje možnosť dlžníka uplatniť námietku premlčania, pretože v súlade s § 407 ods. 1 Obchodného zákonníka, ak uzná dlžník písomne svoj záväzok, beží nová 4-ročná premlčacia doba od tohto uznania. Na rozdiel od úpravy uznania dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka, nie je podmienkou pre vznik právneho následku - predpokladu, že dlh v čase uznania trval - vedomosť dlžníka o premlčaní jeho dlhu. K platnému uznaniu záväzku podľa § 323 Obchodného zákonníka preto postačuje dodržanie písomnej formy a konkretizácia - jednoznačná identifikácia uznaného záväzku.

Odvolací súd sa zhoduje s právnym názorom prvostupňového súdu, že v preskúmvanej veci má byť aplikované občianske právo, pretože medzi účastníkmi výlučne vznikol spotrebiteľský vzťah a listina o uznaní tvorí súčasť spotrebiteľskej zmluvy. Beh a dĺžka premlčacej doby nemali byť však posudzované podľa Občianskeho zákonníka (§ 110 ods. 1 veta druhá a § 101), ale podľa § 397 ods. 2 a § 407 Obchodného zákonníka.

Ani v prípadoch aplikácie občianskoprávnej úpravy sa súdna prax nezjednotila v názore, či nová 10-ročná premlčacia doba začne plynúť aj v prípade uznania premlčaného záväzku dlžníkom, ktorý o tomto premlčaní nevedel.

Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu ČSR R-51/1968, z § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka nijako nevyplýva, že by nebolo možné uznať dlh už premlčaný. Uznanie premlčaného dlhu nie je viazané na vedomosť dlžníka o tom, že dlh je premlčaný. Totožné stanovisko zaujal aj po 1.1.1991 Najvyšší súd Českej republiky, napr. v rozsudku sp. zn. 33Odo 934/2005 zo dňa 22.8.2007, 33Cdo 155/2007 zo dňa 28.2.2007, 33 Odo 1039/2004 zo dňa 14.9.2006, 33 Odo 133/2005 zo dňa 27.9.2006.

Naproti tomu Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 1Cdo/197/2009 zo dňa 25.3.2010 zaujal názor, že „pokiaľ žalobca nevyzval žalovanú do apríla 2001, t. j. do konca všeobecnej 3-ročnej premlčacej doby, ktorá začala plynúť od nasledujúceho dňa po poskytnutí pôžičky v apríli 1998, na splnenie dlhu a žalovaná až následne listom z 18.9.2001 uznala svoj dlh čo do dôvodu a výšky (§ 558 Občianskeho zákonníka) nevediac pritom, že uznáva premlčaný dlh, takýto uznávací prejav žalovanej nezaložil plynutie novej 10-ročnej premlčacej doby podľa § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka...“.

Vychádzajúc aj z tohoto názoru, zaujal Krajský súd v Prešove v rozsudkoch sp. zn. 11Co/37/2012-88 zo dňa 7.6.2012, sp. zn. 12Co/33/2013 zo dňa 7.5.2013, sp. zn. 1Co/189/2013-132 zo dňa 18.12.2013, sp. zn. 3Co 191/2013 - 108 zo dňa 8.1.2014, sp. zn. 16Co/39/2013 zo dňa 23.10.2013 a v ďalších právny názor, podľa ktorého „kampaňovité predkladanie formulárov s ľubozvučným ustanovením o možnosti splácať dlh je pre spotrebiteľov pravdepodobne plných pocitu viny z porušenia splátkového kalendára s cieľom dosiahnuť predĺženie premlčacej doby na 10 rokov bez náležitého objasnenia tohto dôsledku neinformovanému spotrebiteľovi nezodpovedné, nečestné a odporuje zákonnému ustanoveniu § 4 ods. 8 ZOS (Zákona o ochrane spotrebiteľa). Nielenže je tu dôvod na odmietnutie ochrany dodávateľovi postupom podľa § 3 ods. 1 OZ, ale aj na záver o neplatnosti právneho úkonu...“

Právny úkon, ktorý je v rozpore s ustanovením zákona, je neplatný (§ 39 OZ). Odvolací súd nevidí žiadny dôvod nevzťahovať tento záver aj na rozpor právneho úkonu (zrejme uznania záväzku) so zákonným ustanovením § 4 ods. 8 ZOS. Právny úkon považujúci ustanovenie § 4 ods. 8 ZOS je neplatný pre rozpor so zákonom“ (rozsudok sp. zn. 6Co/103/2013 zo dňa 10.12.2013).

Podľa týchto právnych názorov má byť uznanie záväzku v spotrebiteľských úverových zmluvách posudzované podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, pričom uvedenie prehlásenia dlžníka o jeho vedomosti o premlčaní dlhu v nevhodnom ustanovení listiny má za dôsledok neplatnosť prejavu vôle o uznaní záväzku.

Je možné súhlasiť s názorom, že Dohoda o splátkovom kalendári zo dňa 17.3.2010 je z hľadiska svojho obsahu dohodou o zmene tej časti zmluvy o úvere zo dňa 19.12.2005, ktorou bolo dohodnuté, že žalovaný v 1. rade zaplatí úver v dvanástich mesačných splátkach. Preto aj táto Dohoda má charakter spotrebiteľskej zmluvy, a to bez ohľadu na to, že terajší žalobca nadobudol vecnú aktívnu legitimáciu len na základe zmluvy o postúpení pohľadávky. Platnosť dohody z 17.3.2010 nikto nespochybnil.

Naproti tomu uznanie záväzku ako také je jednostranným právnym úkonom dlžníka adresovaným veriteľovi, ktorý si svoj charakter jednostrannosti zachováva aj v prípade, že bol zapracovaný do iného dokumentu, v tomto prípade do Dohody o splátkovom kalendári. Aj na posudzovanie platnosti takéhoto jednostranného právneho úkonu však platia ustanovenia § 37 - § 40 Občianskeho zákonníka.

Tak podľa § 39 Občianskeho zákonníka je neplatný aj ten právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 4 ods. 8 z. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Pre účely tohoto zákona sa takým rozumie konanie, ktoré je vybočením z pravidiel morálky pri poskytovaní služby a môže privodiť ujmu účastníkovi obchodného vzťahu pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklostí a praxe a pri ktorom sa využíva najmä omyl, lešť, vyhrážka, výrazná nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

Nie je spravodlivé poskytovať rovnakú právnu ochranu spotrebiteľovi, ktorý si svoj záväzok v podstate splnil a sú od neho vymáhané len nároky majúce charakter neprijateľnej (nekalej) zmluvnej podmienky v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka a rovnakú ochranu aj spotrebiteľom, ktorí svoj záväzok v podstatnej časti nesplnili, či dokonca ani nezačali plniť.

Nemožno stotožňovať ochranu spotrebiteľov pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami dojednanými v spotrebiteľských zmluvách s ochranou dlžníkov, ktorí takéto zmluvy uzavreli s úmyslom nespĺniť si svoje povinnosti z nich vyplývajúce. Ochrana, ktorú poskytuje spotrebiteľovi spotrebiteľské právo nemôže viesť k porušeniu zásady rovnosti účastníkov súdneho konania a k spôsobovaniu ujmy predávajúcim či veriteľom.

Vyplýva to nielen z ust. § 53 ods. 1 vety druhej Občianskeho zákonníka, ale predovšetkým z až teraz platného ust. § 53 ods. 10 Občianskeho zákonníka, ktorý neprijateľnosť zmluvných podmienok hodnotí vždy so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená, na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy v dobe uzatvárania zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí, pričom preskúmvacia právomoc sa nemôže dotýkať hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny.

Pokiaľ dlžník v písomne urobenom uznaní záväzku podľa § 558 Občianskeho zákonníka uvedie, že je mu známe, že uznáva premlčaný dlh, nie je možné dodatočne účinne zmať právne dôsledky takéhoto prehlásenia tvrdením, že si listinu obsahujúcu takýto uznávací prejav vôle neprečítal. Obdobne nemožno akceptovať ani obranu vo forme, že takémuto prehláseniu nerozumie. Podpísanie tejto listiny účastníkom vylučuje účinnosť obrany, že nebol upozornený na premlčanie žalobcu. Pokiaľ aj v skutočnosti účastník listinu podpísal bez jej prečítania, nie je možné takýto jeho prístup k veci klásť na ťarchu žalobcu.

Vychádzajúc z obsahu listiny o uznaní odvolací súd považuje za nehodnovernú obranu žalovaných, že nevedeli o tom, že uznávajú premlčaný dlh. Nehodnovernosť ich obrany sa znásobuje tým, že kým

vo svojej výpovedi pred súdom uznali, že takéto uznanie záväzku podpísali, vo vyjadrení k podanému odvolaniu už popierajú aj túto skutočnosť.

Nie je v rozpore s dobrými mravmi, ani nekalým obchodným konaním také, ktorým sa veriteľ snaží vymôcť svoju, hoci už premlčanú pohľadávku. Takým však môže byť spôsob jeho realizácie.

Prvostupňový súd dospel k protichodnému záveru, keď na jednej strane konštatoval, že pohľadávka žalobcu nie je premlčaná a na druhej strane označil uznanie záväzku za neplatné. Ak je však uznanie záväzku neplatné, je záväzok premlčaný.

Prvostupňový súd označil za nekalú obchodnú praktiku, a teda za konanie v rozpore s dobrými mravmi, zapracovanie uznania záväzku do Dohody o splátkovom kalendári, čo malo prispieť k rozhodnutiu žalovaných uzavrieť takúto Dohodu v snahe zabrániť postihu, napr. vo forme súdneho sporu. Ako ďalší dôvod s tým súvisiaci súd označil, že uznanie záväzku sa nachádza v bode 2, kým prehlásenie o vedomosti o premlčaní záväzku a jeho dôsledkoch v bode 3 tejto listiny, označenom ako forma splatenia záväzku, a to až v poslednej vete.

Nikto z účastníkov, ani prvostupňový súd nespochybnil platnosť uzavretej Dohody o splátkovom kalendári. Žalovaní si boli vedomí svojho záväzku a prejavili vôľu ho zaplatiť.

Účastníci uzavreli kontokorentnú úverovú zmluvu dňa 28.7.2005. Zmluvný vzťah zanikol výpoveďou veriteľa danou dňa 29.6.2006 (článok IX. bod 34, 35 Všeobecných obchodných podmienok VÚB a.s.). V dôsledku toho bol žalovaný povinný do 10 dní vrátiť aktívne platobné karty.

Podľa § 506 Obchodného zákonníka vzniklo veriteľovi právo odstúpiť od zmluvy a požadovať, aby dlžník vrátil bez zbytočného odkladu použité a nevrátené prostriedky aj s úrokmi.

Štvorročná premlčacia doba na podanie žaloby na vrátenie nesplateného úveru začala plynúť najneskôr v deň po daní výpovede zmluvy, t. j. 30.6.2006 a bola by uplynula dňom 30.6.2010 (§ 397 Obchodného zákonníka).

Žalovaní teda dňa 10.3.2009 uznali nepremľčaný dlh. Tento dlh by nebol premlčaný ani v prípade, že by sa právny vzťah medzi účastníkmi mal posudzovať podľa ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka za použitia trojročnej premlčacej doby.

V čase spisovania tejto listiny už bol účinný zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý ako verejnoprávna norma definoval pojmy významné aj pre rozhodnutie v tejto veci. Predovšetkým zakázal tzv. nekalé obchodné praktiky (§ 7 ods. 1 cit. zákona).

Obchodná praktika sa považuje za nekalú, ak je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti (§ 7 ods. 2 písm. a) cit. zákona).

Obchodnou praktikou sa pritom rozumie konanie, opomenutie konania, spôsob správania alebo vyjadrovania, obchodná komunikácia vrátane reklamy a marketingu predávajúceho, priamo spojené s propagáciou, ponukou, predajom a dodaním výrobku spotrebiteľovi.

Odbornou starostlivosťou sa rozumie úroveň osobitnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od predávajúceho pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi, zodpovedajúcej čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti (§ 2 písm. p), u) cit. zákona).

Obchodná praktika sa považuje za klamlivú, ak zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil, pretože obsahuje nesprávne informácie a je preto nepravdivá, alebo akýmkoľvek spôsobom uvádza do omylu alebo môže viesť do omylu priemerného spotrebiteľa, a to aj ak je táto informácia vecne správna (§ 8 ods. 1 cit. zák.).

Za klamlivé opomenutie sa tiež považuje, ak predávajúci skrýva alebo poskytuje nejasným, nezrozumiteľným, viacvýznamovým alebo nevhodným spôsobom podstatné informácie uvedené v § 8

ods. 1 cit. zákona alebo neoznami obchodný účel obchodnej praktiky, iba že je zrejmý z kontextu, pričom v dôsledku klamlivého opomenutia priemerný spotrebiteľ prijme rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neprijal (§ 9 ods. 4 cit. zák.).

Táto verejnoprávna norma stanovuje sústavu orgánov verejnej správy vo veciach ochrany spotrebiteľa a v ustanoveniach § 23 a § 24 sankcie, ktoré sú oprávnené tieto orgány ukladať tomu, kto poškodí práva spotrebiteľa.

Naplnenie skutkovej podstaty niektorej zo skôr vymenovaných nekalých obchodných praktík nemusí mať za dôsledok čo aj len čiastočnú neplatnosť právneho úkonu, spravidla zmluvy, ktorá bola za takýchto podmienok uzavretá.

K takémuto právnemu dôsledku možno dospieť predovšetkým za predpokladu, že takáto obchodná praktika bola zapracovaná do zmluvy a stala sa neprijateľnou (nekalou) zmluvnou podmienkou v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Samotná existencia nekalých obchodných praktík bez spojenia s konkrétne uzavretou (spotrebiteľskou) zmluvou nemôže byť právne významná ani za splnenia podmienok § 37 až § 40 Občianskeho zákonníka. Len ak sa zmluva uzavrie, pričom nekalá obchodná praktika sa prejaví pri jej uzatváraní, formulovaní jej obsahu, pri plnení si povinností zo strany dodávateľa, či pri omeškaní spotrebiteľa môže byť predmetom preskúmania súdom aj z hľadiska porušenia povinností dodávateľov (predajcov) podľa Zákona o spotrebiteľských úveroch, či podľa Občianskeho alebo Obchodného zákonníka.

Nie je možné automaticky stotožňovať napr. zákaz nekalej obchodnej praktiky v zmysle § 7 ods. 1 cit. zák. s neplatnosťou právneho úkonu, prostredníctvom ktorého sa mohla takáto praktika realizovať. Právnym dôsledkom nekalosti obchodnej podmienky sú osobitné sankcie, ktoré možno uložiť podľa Zákona o ochrane spotrebiteľa. Nie každá nekalá obchodná podmienka má za dôsledok neplatnosť právneho úkonu, ktorého bola súčasťou. Neplatnosť právneho úkonu, napr. zmluvy o pôžičke, by totiž mala za dôsledok vznik povinnosti oboch zmluvných strán vrátiť všetko, čo na základe takého úkonu získali (§ 457 Občianskeho zákonníka).

Sankciu za jej uplatnenie upravenú v Občianskom zákonníku je teda možné aplikovať v prípade, keď po 1.4.2004 má takýto úkon charakter neprijateľnej zmluvnej podmienky v zmysle § 53 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka a do 31.3.2004 charakter neprimeranej podmienky podľa § 23a ods. 2 Zákona o ochrane spotrebiteľa č. 634/1992 Zb. v znení účinnom do 24.11.2004, pričom sa jedná o inú spotrebiteľskú zmluvu, než zmluvu úverovú.

Pokiaľ nekalá obchodná praktika bola urobená vo forme právneho úkonu mohla byť platnosť takéhoto právneho úkonu posudzovaná aj podľa § 39 Občianskeho zákonníka ako právny úkon, ktorý svojim účelom odporuje zákonu, prípadne ako právny úkon, ktorý sa prieči dobrým mravom.

Zánik úverovej zmluvy z dôvodu odstúpenia od úverovej zmluvy by mal za dôsledok vznik práv a povinností upravených v § 506 Obchodného zákonníka a jej neplatnosť v ustanoveniach § 267 a § 268 Obchodného zákonníka.

Nie je možné vyhlásiť uznanie záväzku ako celok za neplatný právny úkon len z dôvodu, že bolo zapracované do iného platného dvojstranného právneho úkonu - dohody o splátkovom kalendári uzavretej s odkazom na § 558 Občianskeho zákonníka, keď súčasne s uznaním premlčaného dlhu si účastníci dohodnú splátkový kalendár výhodný pre dlžníka. Uznanie dlhu podľa tohoto ustanovenia výslovne vyžaduje k svojej platnosti aj prejav vôle dlžníka, že uznaný dlh zaplatí, čo môže prejsť aj vo forme dohody o splátkovom kalendári.

Uznanie záväzku z úverovej zmluvy urobené v súlade s § 323 os. 1 Obchodného zákonníka na rozdiel od uznania podľa § 558 Občianskeho zákonníka k platnému vzniku nevyžaduje vedomosť dlžníka o premlčaní jeho záväzku.

Doterajšia súdna prax je zo skôr uvedených dôvodov nejednotná. Časť súdov uznáva za nekalú obchodnú praktiku majúcu za následok neplatnosť uznania záväzku, samotný fakt, že vyhlásenie dlžníka

o tom, že má vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch, je uvedené v inom bode tej istej listiny obsahujúcej takýto prejav vôle.

Nie je možné súhlasiť s názorom, že samotné uvedenie state o vedomosti dlžníka o premlčaní záväzku do iného ustanovenia listiny obsahujúcej uznávací prejav vôle, je nekalou obchodnou praktikou, majúcou dokonca za dôsledok neplatnosť samotného uznania pre rozpor s dobrými mravmi.

Treba si v tejto súvislosti uvedomiť, že uznanie záväzku urobené podľa § 558 Občianskeho zákonníka, je povinne spojené s prehlásením dlžníka, že svoj dlh zaplatí. Takéto prehlásenie môže mať aj formu dohody s veriteľom, v ktorej prehlásenie dlžníka nadobudne konkrétny obsah vyhovujúci obom stranám.

Pokiaľ súčasťou takejto dohody je aj prehlásenie dlžníka, že má vedomosť o premlčaní záväzku a o jeho dôsledkoch, nie je možné dôvodne označiť umiestnenie takéhoto prehlásenia za nekalú obchodnú praktikú, a už vôbec nie za neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 1 Obchodného zákonníka, či neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka.

Keďže v preskúmvanej veci žalovaní písomne uznali záväzok, ktorý v čase uznania nebol premlčaný, pričom sa jednalo o záväzok z úverovej zmluvy, kde podmienkou uznania nie je vedomosť o premlčaní a žalobca podal žalobu na súd v zákonom stanovenej štvorročnej (trojročnej) premlčacej dobe, pochybil prvostupňový súd, keď za tohoto stavu žalobu zamietol len z dôvodu nekalej obchodnej praktiky, ktorú podľa doterajšieho odôvodnenia rozsudku nemožno považovať za opodstatnenú.

Žalovaní uznali záväzok v rozsahu 816,79 eur bez príslušenstva. Žalobou si žalobca uplatnil zaplatenie 963,18 eur, pričom rozdiel má pozostávať „zo zákonného úroku z omeškania, počnúc dňom 9.12.2006“. Prvostupňový súd bez bližšieho zdôvodnenia dospel k záveru o nepremlčaní aj tejto časti nároku, pričom v tejto časti je jeho rozhodnutie pre nedostatok dôvodov, nepreskúmateľné.

Z týchto dôvodov odvolací súd v súlade s § 221 ods. 1 písm. f), h) O.s.p. zrušil napadnutý rozsudok a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí o veci samej rozhodne prvostupňový súd aj o náhrade trov tohoto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 2 : 1 (§ 3 ods. 9 zák. 757/2004 Z. z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.